

METODICKÝ POKYN PRO SPELEOLOGICKOU A SPELEOALPINISTICKOU ČINNOST SEKCE SPELEOTURISTIKY KČT

1. Rozsah a platnost

- 1.1. Tento pokyn se vztahuje na veškerou speleologickou a speleoalpinistickou činnost Sekce speleoturistiky Klubu českých turistů, jak podzemní tak povrchovou. Jeho dodržování je povinné pro všechny účastníky akce.
- 1.2. Při speleologii a speleoalpinismu se důrazně doporučuje řídit se Bezpečnostní směrnicí pro speleologickou činnost vydanou předsednictvem České speleologické společnosti dne 27. června 2013 pod č. j. CSS/108/URA/RUZNE/2013, jejíž znění je k dispozici na webu České speleologické společnosti (www.speleo.cz) a na webu Sekce speleoturistiky KČT (speleo.kct.sweb.cz).

2. Osobní povinnosti

- 2.1. Při každé činnosti musí být ustanoven vedoucí akce, který zodpovídá za bezpečnost během akce.
- 2.2. Vedoucí akce musí splňovat následující podmínky:
 - a) dosáhnout věku 18 let,
 - b) mít speleologickou (popř. speleoalpinistickou) praxi a znalosti odpovídající obtížnosti a náročnosti akce a speleologické lokality,
 - c) být seznámen s bezpečnostními podmínkami na dané speleologické lokalitě,
 - d) umět poskytnout laickou první pomoc.
- 2.3. Vedoucí akce je povinen seznámit se s tímto pokynem, řídit se jím a zajistit jeho dodržování účastníky akce.
- 2.4. Vedoucího akce je dále povinen:
 - a) před akcí v podzemí informovat alespoň jednu osobu (např. zpravidla předsedu ZO ČSS, která danou lokalitu spravuje), která zůstává na povrchu, o místě, záměru, předpokládané době trvání akce a plánovém termínu návratu na povrch,
 - b) při vstupu do podzemí provést kontrolu jeho nezávadnosti z hlediska bezpečnosti a zajistit odstranění zjištěných závad, jeli to možné a nezbytné. Nelze-li závady odstranit a hrozí-li proto zřejmé riziko vzniku škody (na zdraví, materiální), nesmí být činnost zahájena. Zjistí-li vedoucí takovou závadu v průběhu činnosti, musí činnost okamžitě ukončit a o této závadě informovat správce speleologické lokality,
 - c) poskytnout účastníkům akce k předmětné lokalitě dostatečné a přiměřené pokyny a informace týkající se bezpečného pohybu v podzemí, rizik při pohybu v podzemí a opatření k jejich odstranění, pokyny pro případ vzniku mimořádné události

(úrazu), zakázané činnosti a další důležité informace podle konkrétní navštívené lokality,

- d) účastníky akce seznámit se záměry a plánem akce,
- e) kontrolovat dodržování zásad bezpečnosti,
- f) v případě úrazu nebo jiné mimořádné události ihned ukončit veškerou činnost, učinit potřebné kroky vedoucí k minimalizaci následných škod a neprodleně zahájit záchranné, popř. vyprošťovací práce, které jsou v silách a možnostech účastníků akce, není-li tím ohrožena jejich bezpečnost; informovat odpovědnou osobu subjektu, které má lokalitu ve správě, o mimořádné události; v případě potřeby záchranných a vyprošťovacích prací, které nelze zvládnout svépomocí, zajistit přivolání pomoci – volat telefonní číslo **HASIČI '150'**, neboť Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti, která zajistí vyproštění z podzemí, je složkou Integrovaného záchranného systému.

2.5. Účastníci speleologické a speleoalpinistické akce jsou povinni:

- a) řídit se pokyny vedoucího akce a plánem akce,
- b) počínat si tak, aby neohrožovali život a zdraví své ani ostatních účastníků, a aby nebyla ohrožena bezpečnost účastníků.
- c) při zjištění závady ohrožující bezpečnost neprodleně informovat vedoucího akce, popř. podle svých možností učinit vše pro zajištění bezpečnosti,
- d) nevzdalovat se od ostatních účastníků bez vědomí vedoucího akce,
- e) v případě úrazu vedoucího akce postupovat pod bodu 2.4. písm. e).

2.6. Vedoucí akce je oprávněn ukončit činnost na lokalitě, neumožnit vstup do podzemí účastníkovi akce, vykázat účastníka akce z podzemí, ukončit účast fyzické osoby na činnosti, pokud je chování a jednání účastníka v rozporu s jeho povinnostmi podle tohoto metodického pokynu a také pokud je neslučitelné s bezpečným průběhem činnosti.

3. Osobní vybavení

- 3.1. Každý účastník speleologické nebo speleoalpinistické akce musí mít při pohybu v nebezpečném terénu, který je oprávněn stanovit vedoucí akce, nasazenu ochrannou přilbu se zapnutým podbradním řemínkem. Přilba musí mít atest UIAA a označení CE, na hlavě dobře sedět a nesmí být nijak poškozená.
- 3.2. Každý účastník akce v podzemí je povinen mít dva na sobě nezávislé zdroje světla, které umožňují bezpečný pohyb a odpovídají obtížnosti a svou kapacitou dobře trvají akce. Kapacita svítel musí vždy zaručovat přiměřenou časovou rezervu, nejméně však polovinu z plánované doby pobytu v podzemí.
- 3.3. Oděv a obuv musí odpovídat účelu a podmínkám lokality, v níž akce probíhá. V podzemí musí účastníka dobře chránit proti zimě, vodě, bahnu, písku, kamení a skále. O nevhodnosti oděvu a obuvi je oprávněn rozhodnout vedoucí akce.

- 3.4. Za výstroj osobního charakteru zodpovídá každý účastník sám, u přiděleného materiálu je každý povinen před akcí zkontrolovat jeho stav a nepřipustit použití materiálu, který vykazuje zjevné závady. V případě nejasností rozhoduje vedoucí akce.

4. Zásady pro pohyb v podzemí

- 4.1. Vstup jediné osoby do podzemních prostor za jakýmkoliv účelem se zakazuje, s výjimkou těch lokalit, které svým charakterem neumožňují pohyb a činnost více osob najednou, jestliže je bezpečnost této osoby zajištěna jiným způsobem (např. další osobou zůstávající na povrchu u vstupu do podzemí).
- 4.2. O bezpečnosti komunikací v podzemí se přesvědčí v pořadí první účastník (prvolezec), zpravidla vedoucí akce.
- 4.3. Každý účastník akce dbá na bezpečí své i celé skupiny, nevykonává žádnou činnost, která by mohla vést ke snížení bezpečnosti.
- 4.4. Činnost ve vodních jeskyních je nutno soustředit na období s minimálním nebezpečím náhle povodně (v zimě mimo období tání, v létě mimo bouřková období apod.). Při plavbě po vodní hladině, kdy hrozí nebezpečí pádu do vody nebo jiné nebezpečí je povinnost použít záchranné vesty, popř. neoprenové obleky. Jednokomorové čluny lze použít jen tehdy, kdy případné protržení člunu nemůže být pro jeho posádku nebezpečné.
- 4.5. Skupina se vždy drží těsně u sebe, každý je schopen vidět (popř. slyšet) svého následovníka a stále dohled kontroluje. Pokud to nevyžaduje situace, pořadí se nemění. Nikdo se svévolně nevzdaluje a nezačíná vykonávat žádnou činnost bez vědomí vedoucího akce.
- 4.6. Ochranná přilba se v podzemí nikdy nesundává z hlavy. Světlo se nikdy v podzemí nevypíná.

5. Speleoalpinismus

- 5.1. Speleoalpinismem se rozumí veškerá činnost ve výškách a nad volnou hloubkou za pomoci lan a umělých pomůcek, které se při klasickém speleoalpinismu (v podzemí) používají, případně volné lezení.
- 5.2. Minimální počet účastníků při obtížnější speleoalpinistické akci v podzemí jsou tři osoby.
- 5.3. Všichni účastníci speleoalpinistické akce musí mít dostatečné zkušenosti pro zvládnutí situací, které lze předvídat, a které vyplývají z charakteru lokality, v níž se akce koná. Doporučuje se před započítím speleoalpinistické akce znalosti a schopnosti účastníků ověřit na povrchovém trenažéru.

6. Osobní vybavení pro speleoalpinismus

- 6.1. Osobní výstroj a výzbroj musí odpovídat charakteru prostředí, ve kterém akce probíhá.

- 6.2. Při použití pomůcek, u kterých je stanovena pevnost (blokanty, karabiny, nosné popruhy atd.) je zakázáno používat pomůcky o nižší nebo neznámé pevnosti, poškozené, s prošlou dobou životnosti a bez atestu UIAA a označení CE. Pomůcky se doporučuje používat způsobem určeným výrobcem v návodu k používání.
- 6.3. K upevnění slaňovacích brzd je zakázáno používat karabiny bez pojistky. K ostatním činnostem se doporučuje vždy používat karabiny s pojistkou.

7. Závěrečná ustanovení

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dne 18. ledna 2015, k témuž datu se zcela ruší dosavadní metodický pokyn ze dne 16.12.2002.

Vytvořil: Ing. Jiří Antonín 18.1.2015